

ویژه‌نامه قدس
به‌مناسبت
سخنرانی‌نوروزی
رهبر معظم انقلاب
در حرم مطهر رضوی

۳۰

گفت‌وگو

زهراتوسی

گفت‌وگو با وحید ارشدی، عضو هیئت علمی پژوهشکده مطالعات اسلامی در علوم انسانی که معتقد است مسئولان نقش خود را در عمل به راهبردهای کلان کشور و نهادینه کردن بیانات تمدن‌ساز رهبر معظم انقلاب به درستی انجام نمی‌دهند

نام‌گذاری سال‌ها برای بسیج ظرفیت‌ها

رهبر فرزانه انقلاب هر ساله در راستای تبیین سیاست‌های کلی و چشم‌اندازهای آتی کشور، با مطرح کردن شعار سال، فرصتی ایجاد می‌کنند تا فعالیت‌ها و گفت‌وگوها به فراخور اقتضائات سیاسی، فرهنگی و اقتصادی حول یک مسئله مهم شتاب بگیرند و هم‌افزایی رخ دهد؛ اما برخی در مورد «شعار سال» دیدگاه متفاوتی دارند و به‌عنوان نمونه این پرسش را مطرح می‌کنند که «چرا در فلان سال، شعار محقق نشد؟» در گفت‌وگو با دکتر وحید ارشدی، عضو هیئت علمی گروه اقتصاد اسلامی پژوهشکده مطالعات اسلامی در علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، این پرسش را مطرح کرده‌ایم که آیا شعارهای سال تعیین می‌شوند تا در همان سال خاص محقق شوند و پس از آن، دیگر پرونده‌شان بسته شود یا بدون تاریخ انقضا، به دنبال ترسیم افق و مسیری برای شتاب گرفتن حرکت اقتصاد ایران هستند؟

■ شعارهای سال، ابزار گفتمان‌سازی در جامعه

وحید ارشدی نام‌گذاری سال‌ها را یکی از ابزارهای گفتمان‌سازی در جامعه می‌داند و می‌گوید: بالاترین مقام عالی کشور به‌عنوان سکandar نظام اسلامی تلاش می‌کند با گفتار و رفتار خود جامعه را به مسیر مطلوب هدایت کند و برای این کار از ابزار گفتمان‌سازی استفاده می‌کند. منظومه فکری رهبری معظم در گذاشتن نام برای سال‌ها، برای توجه به یک موضوع حیاتی‌بخش اجتماعی است و این نام‌گذاری به شکلی است که منجر به حرکت عناصر مختلف اجتماعی اعم از مردم و مسئولان به سمت یک اقدام تعالی‌بخش اجتماعی شود.

به گفته او، آنچه مد نظر رهبر معظم انقلاب است این است که یک امر با اهمیت تبدیل به یک مسئله ضروری شود و جامعه نسبت به آن احساس مسئولیت کند. ولی سابقه بیش از دو دهه گذشته نشان داده است که بازیگران اصلی در سطوح مختلف مسئولان، نقش خود را در نهادینه‌سازی شعار در متن جامعه ایفا نکرده‌اند، چرا که اگر این اتفاق‌ها رخ داده بود امروز کمتر با معضلات اقتصادی و فرهنگی مواجه بودیم؛ اما با این حال چند پیامد مثبت را نمی‌توان نادیده گرفت:

نخست اینکه سطح اهمیت مسئله را می‌توان با توجه به مقتضیات زمانی از دیدگاه حاکم فهم کرد. این امر نشان‌دهنده این است که حاکم جامعه اسلامی با مشاوری‌هایی که از اهل فن می‌گیرد مهم‌ترین موتورهای محرکه برای حل معضلات اقتصادی و فرهنگی را در چه مواردی دیده است. دوم اینکه مسئولان موظف می‌شوند وضعیت موجود را در آن موضوع رصد کرده و هر وزارتتی نسبت خود را با آن موضوع روشن کند. سوم؛ آن موضوع در رسانه‌های رسمی و حتی غیررسمی قابلیت ضربه خوردن پیدا می‌کند. چهارم؛ برای آن موضوع تولیدات متنوع علمی، هنری، ادبی و... شکل می‌گیرد که پیش از آن، این مسئله کمرنگ بوده و یا نبوده است و پنجم اینکه نشان می‌دهد چه مقدار ساختارهای کشور با تحقق شعار سال

اشکال کار را باید در این جست‌وجو کرد که جامعه بین شعار و عمل فاصله ببیند و احساس کند هیچ تغییر و تحولی در یک سال گذشته رخ نداده است و در عمل شاخص‌های اول و آخر سال تفاوتی نکرده‌اند؛ پس نتیجه می‌گیرد شعارها فقط برای سربرگ‌هاست نه اصلاحات اقتصادی و اجتماعی

فاصله دارند و چه حلقه‌های مفقوده‌ای وجود دارد تا سیاست‌گذار برای آن تدبیری بیندیشد.

■ شعارهایی برای اصلاح امور یا زینت سربرگ‌ها!

عضو هیئت علمی پژوهشکده مطالعات اسلامی در علوم انسانی توضیح می‌دهد: اشکال کار را باید در این جست‌وجو کرد که جامعه بین شعار و عمل فاصله ببیند و احساس کند هیچ تغییر و تحولی در یک سال گذشته رخ نداده است و در عمل شاخص‌های اول و آخر سال تفاوتی نکرده‌اند؛ پس نتیجه می‌گیرد شعارها فقط برای سربرگ‌هاست نه اصلاحات اقتصادی و اجتماعی. بی‌تردید این کم‌کاری در حوزه‌های اجرایی، تقنینی و قضایی رخ می‌دهد و مردم هم نقش خود را در تحقق این شعارها پیدا نمی‌کنند.

او می‌افزاید: رمز تأثیرگذاری یک شعار در احساس ضروری بودن آن است و اینکه مردم و مسئولان بدانند اگر به این شعار توجه نشود، چه پیامدهای کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدتی برای جامعه دارد. به عبارتی مسئولان و مردم از بی‌توجهی به شعار سال احساس خسران کنند تا گفتارها، رفتارها، سیاست‌گذاری‌ها و... با عملیاتی کردن شعار همگرا شود.

■ تحقق شعارهای سال، نیازمند جهاد تبیین

ارشدی می‌گوید: چه بسا اگر امروز مردم از توجه نکردن به شعار «اصلاح الگوی مصرف» احساس خسران کنند، رفتارشان برای تحقق شعارهای «رونق تولید» و «جهش تولید» بهبود یابد و این نیازمند جهاد تبیین است؛ اینکه بدانیم شعار یک سال آغاز حرکت است و این شعار تا تحقق کامل برای سال‌های آینده نیز هست. چه بسا امروز بیش از گذشته به شعارهای «نوآوری و شکوفایی»، «اصلاح الگوی مصرف»، «همت مضاعف و کار مضاعف»، «جهاد اقتصادی»، «تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی»، «اقتصاد و فرهنگ با عزم ملی و مدیریت جهادی»، «اقتصاد مقاومتی»، «حمایت از کالای ایرانی»،